

SCHIFFINI S. J.
PRINCIPIA
PHILOSOPHICA

B765
.T5
S3
1886
c.1

009719

1080021627

EX LIBRIS

HEMETHERII VALVERDE TELLEZ

Episcopi Leonensis

LIBRO
FILISOPHICA

PRINCIPIA
PHILOSOPHICA
AD MENTEM AQUINATIS

PRINCIPIA
PHILOSOPHICA
AD MENTEM AQUINATIS

QUAE

IN PONTIFICIA UNIVERSITATE GREGORIANA

TRADEBAT

P. SANCTUS SCHIFFINI S. J.

Capilla Alfonsina
Biblioteca Universitaria

AUGUSTAE TAURINORUM
EX TYPOGRAPHIA FRATRUM SPEIRANI

MDCCLXXXVI

46173

UNIVERSIDAD DE NUEVO LEÓN
Biblioteca Volante y Tellez

B765
.T6
S.M.
1986

—————
PENES AUCTOREM IURIBUS A LEGE SANGITIS
—————

FONDO EMETERIO
VALVERDE Y TELLEZ

ALMA · DEI · GENITRIX
VIRGO · AB · ORIGINE · IMMACVLATA

ACCIPERE · LIBENS · PROPITIA

QVAS · DEVOTO · DEDICAT · ANIMO

STVDIORVM · SVORVM · PRIMITIAS

CLIENTVLVS · TVVS

IN · OMNE · TEMPVS · TIBI · ADDICTISSIMVS

TV · EVM · A · TENERIS · VTROQVE · ORBVM · PARENTE

INNVMERIS · PROSEQVITA · BENEFICHS

AMORE · MATERNO · FOVERE · DIGNATA · ES

PRAESENTI · LETHO · TER · TVO · NVMINE · EREPTVM

SOCIETATEM · IESV · AMPECTI · IN · EAQVE · PRAE · CETERIS

EXCOLERE · ET · IN · DELICHS · HABERE · SCITA · DOCVISTI

DOCTORIS · ANGELICI

MAGISTRORVM · MAGISTRI · SAPIENTISSIMI

DE · QVO · SOLE · SI · QVID · LVMINIS · EST · MVTVATVS

DE · QVO · FONTE · SI · QVID · HAVSIT · LATICHS · SALVBERRIMI

OMNE · TIBI · DEBET · TVA · LAVS · OMNIS

TANTIS · O · SOPHIAE · SEDES · O · IANVA · CAELI

MVNERIBVS · CVMVLVM · MVNERE · PONE · NOVÒ

ME · MODO · NOSSE · SCIO · VIX · PAVCVLA · CERNERE · VVLTVM

VIRGO · TVVM · VT · DEDERIS · CERNERE · CVNOTA · DABIS

009719

VERAE PHILOSOPHIAE RATIO
A LEONE XIII PONT. MAX.
IN LITT. ENCYCL.
AETERNI PATRIS
SAPIENTISSIME VINDICATA

Venerabiles Fratres,

.... Mediae aetatis Doctores, quos Scholasticos vocant, magnae molis opus aggressi sunt, nimirum segetes doctrinae fecundas et uberes, amplissimis sanctorum Patrum voluminibus diffusas, diligenter congerere, congestasque uno velut loco condere in posterorum usum et commoditatem. Quae autem scholasticae disciplinae sit origo, indoles, et excellentia, iuvat hic, Venerabiles Fratres, verbis sapientissimi viri, Praedecessoris Nostri, Sixti V fusius aperire. — “ Divino illius munere, qui solus dat spiritum scientiae et sapientiae et intellectus, quique Ecclesiam suam per seculorum

aetates, prout opus est, novis beneficiis auget, novis praesidiis instruit, inventa est a maioribus nostris sapientissimis viris, Theologia scholastica, quam duo potissimum gloriosi Doctores, angelicus S. Thomas et seraphicus S. Bonaventura, clarissimi huius facultatis professores,... excellenti ingenio, assiduo studio, magnis laboribus et vigiliis excoluerunt atque ornarunt, eamque optime dispositam, multisque modis praeclare explicatam posteris tradiderunt. Et huius quidem tam salutaris scientiae cognitio et exercitatio, quae ab uberrimis divinarum Litterarum, summorum Pontificum, sanctorum Patrum et Conciliorum fontibus dimanat, semper certe maximum Ecclesiae adiumentum afferre potuit, sive ad Scripturas ipsas vere et sane intelligendas et interpretandas, sive ad Patres securius et utilius perlegendos et explicandos, sive ad varios errores et haereses detegendas et refellendas: his vero novissimis diebus, quibus iam advenerunt tempora illa periculosa ab Apostolo descripta, et homines blasphemi, superbi, seductores proficiunt in peius, errantes et alios in errorem mittentes, sane catholicae fidei dogmatibus confirmandis et haeresibus confutandis

pernecessaria est. „ * — Quae verba quamvis Theologiam scholasticam dumtaxat complecti videantur, tamen esse quoque de Philosophia eiusque laudibus accipienda perspicitur. Siquidem praeclarae dotes, quae Theologiam scholasticam hostibus veritatis faciunt tantopere formidolosam, nimirum, ut idem Pontifex addit: — “ apta illa et inter se nexa rerum et causarum cohaerentia, ille ordo et dispositio tamquam militum in pugnando instructio, illae dilucidae definitiones et distinctiones, illa argumentorum firmitas et acutissimae disputationes, quibus lux a tenebris, verum a falso distinguitur, haeticorum mendacia multis praestigiiis et fallaciis involuta, tamquam veste detracta patefiunt et denudantur: „ — praeclarae, inquam, et mirabiles istae dotes unice a recto usu repetendae sunt eius philosophiae, quam magistri scholastici, data opera et sapienti consilio, in disputationibus etiam theologiacis, passim usurpare consueverunt. Praeterea cum illud sit scholasticorum Theologorum proprium ac singulare, ut scientiam humanam ac divinam arctissimo inter

* *BULLA Triumphantis*, an. 1588.

se vinculo coniunxerint, profecto Theologia, in qua illi excelluerunt, non erat tantum honoris et commendationis ab opinione hominum adeptura, si mancam atque imperfectam aut levem philosophiam adhibuissent.

Iam vero inter scholasticos Doctores, omnium princeps et magister, longe eminent Thomas Aquinas: qui, uti Caietanus animadvertit, *veteres doctores sacros quia summe veneratus est, ideo intellectum omnium quodammodo sortitus est.* * Illorum doctrinas, velut dispersa cuiusdam corporis membra, in unum Thomas collegit et coagmentavit, miro ordine digessit, et magnis incrementis ita adauxit, ut catholicae Ecclesiae singulare praesidium et decus iure meritoque habeantur. — Ille quidem ingenio docilis et acer, memoria facilis et tenax, vitae integerrimus, veritatis unice amator, divina humanae scientia praedives, Soli comparatus, orbem terrarum calore virtutum fovit, et doctrinae splendore complevit. Nulla est philosophiae pars, quam non acute simul et solide pertractarit: de legibus ratiocinandi, de Deo et incorporeis substantiis,

* 2. 2° q. 148. a. 4. in fin.

de homine aliisque sensibilibus rebus, de humanis actibus eorumque principiis ita disputavit, ut in eo neque copiosa quaestionum seges, neque apta partium dispositio, neque optima procedendi ratio, neque principiorum firmitas aut argumentorum robur, neque dicendi perspicuitas aut proprietas, neque abstrusa quaeque explicandi facilitas desideretur. — Illud etiam accedit, quod philosophicas conclusiones Angelicus Doctor speculatus est in rerum rationibus et principiis, quae quam latissime patent, et infinitarum fere veritatum semina suo velut gremio concludunt, a posterioribus magistris opportuno tempore et uberrimo cum fructu aperienda. Quam philosophandi rationem cum in erroribus refutandis pariter adhibuerit, illud a se ipse impetravit, ut et superiorum temporum errores omnes unus debellarit, et ad profligandos, qui perpetua vice in posterum exorturi sunt, arma invictissima suppeditarit. — Praeterea rationem, ut par est, a fide apprime distinguens, utramque tamen amice consocians, utriusque tum iura conservavit, tum dignitati consuluit, ita quidem ut ratio ad humanum fastigium Thomae pennis evecta, iam fere nequeat sublimius assurgere; neque fides

a ratione fere possit plura aut validiora adiumenta praestolari, quam quae iam est per Thomam consecuta. — Has ob causas doctissimi homines, superioribus praesertim aetatibus, theologiae et philosophiae laude praestantissimi, conquisitis incredibili studio Thomae voluminibus immortalibus, angelicae sapientiae eius sese non tam excolendos, quam penitus innutriendos tradiderunt. Omnes prope conditores et legiferos Ordinum religiosorum iussisse constat sodales suos doctrinis S. Thomae studere et religiosius haerere, cauto ne cui eorum impune liceat a vestigiis tanti viri vel minimum discedere.... Sed, quod pluris est, Romani Pontifices Praedecessores Nostri sapientiam Thomae Aquinatis singularibus laudum praeconiis, et testimoniis amplissimis prosequuti sunt.... Ipsa quoque Concilia oecumenica, in quibus eminent lectus ex toto orbe terrarum flos sapientiae, singularem Thomae Aquinati honorem habere perpetuo studuerunt.....

His rebus et causis, Venerabiles Fratres, quoties respicimus ad bonitatem, vim, praeclarasque utilitates eius disciplinae philosophicae, quam maiores nostri adamarunt, iudicamus temere esse com-

missum, ut eidem suis honos non semper, nec ubique permanserit: praesertim cum philosophiae scholasticae et usum diuturnum, et maximorum virorum iudicium, et, quod caput est, Ecclesiae suffragium favisse constaret. Atque in veteris doctrinae locum nova quaedam philosophiae ratio hac illac successit, unde non ii percepti sunt fructus optabiles et salutare, quos Ecclesia et ipsa civilis societas maluissent.....

Qua in re et illud monere iuvat, nonnisi per summam iniuriam eidem philosophiae vitio verti, quod naturalium scientiarum profectui et incremento adversetur. Cum enim Scholastici, sanctorum Patrum sententiam secuti, in Anthropologia passim tradiderint, humanam intelligentiam nonnisi ex rebus sensibilibus ad noseendas res corpore materiaeque carentes evehi, sponte sua intellexerunt, nihil esse philosopho utilius, quam naturae arcana diligenter investigare, et in rerum physicarum studio diu multumque versari. Quod et facto suo confirmarunt: nam S. Thomas, B. Albertus Magnus, alique Scholasticorum principes, non ita se contemplationi philosophiae dederunt, ut non etiam multum operae in naturalium rerum cognitione

collocarint: imo non pauca sunt in hoc genere dicta eorum et scita, quae recentes magistri probent, et cum veritate congruere fateantur. Praeterea, hac ipsa aetate, plures iique insignes scientiarum physicarum doctores palam aperteque testantur, inter certas ratasque recentioris Physicae conclusiones et philosophica Scholae principia nullam veri nominis pugnam existere.

Nos igitur, dum edicimus libenti gratoque animo excipiendum esse quicquid sapienter dictum, quicquid utiliter fuerit a quopiam inventum atque excogitatum; Vos omnes, Venerabiles Fratres, quam enixe hortamur, ut ad catholicae fidei tutelam et decus, ad societatis bonum, ad scientiarum omnium incrementum auream sancti Thomae sapientiam restituatis, et quam latissime propagetis. Sapientiam sancti Thomae dicimus; si quid enim est a doctoribus Scholasticis vel nimia subtilitate quaesitum, vel parum considerate traditum, si quid cum exploratis posterioris aevi doctrinis minus cohaerens, vel denique quoquo modo non probabile, id nullo pacto in animo est aetati nostrae ad imitandum proponi. — Ceterum, doctrinam Thomae Aquinatis studeant magistri, a vobis in-

telligenter lecti, in discipulorum animos insinuare: eiusque prae ceteris soliditatem atque excellentiam in perspicuo ponant. Eandem Academiae a Vobis institutae aut instituendae illustrent ac tueantur, et ad grassantium errorum refutationem adhibeant. Ne autem supposita pro vera, neu corrupta pro sincera bibatur, providete ut sapientia Thomae ex ipsis eius fontibus hauriatur, aut saltem ex iis rivis, quos ab ipso fonte deductos, adhuc integros et illimes decurrere certa et concurs doctorum hominum sententia est: sed ab iis qui exinde fluxisse dicuntur, re autem alienis et non salubribus aquis creverunt, adolescentium animos arcendos curate..... *

* Datum Romae d. 4. Augusti, an. 1879.